

A GYENGÉNLÁTÁSRÓL

A látás jelentősége rendkívül nagy az ember életében. Ismereteink túlnyomó többségét látás útján szerezzük. Az ép emberi szem látásélessége 100%, a vizus (visus, jele V) 1,0. Az éplátású emberek látásteljesítménye sem egyforma. A látás használatának képessége egyénenként különböző, igen sok tényezőtől függ. A korlátozott vizuális érzékelés, észlelés hiányos, torz ismereteket eredményezhet; a hiányos torz ismeretek emlékezeti szerveződése is hibás lehet, ami akadályozza a pontos fogalmak kialakulását.

A köznyelvben "gyengénlátó" kifejezésen a látás mindenfajta romlását, csökkenését értik. Szemészeti és pedagógiaiilag a "gyengénlátó" megjelölés pontosan körülhatárolt. Hazánkban gyengénlátónak tekintjük azokat a látássérülteket, akiknek a jobban látó szemén a szemüveggel javított látása a teljes látásnak 10-33%-a ($V=0,1-0,33$).

Beiskolázáskor az alsó és felső határt rugalmasan kezeljük. A gyengénlátásnak nemcsak a látásélesség az egyedüli meghatározója. Megítélésében közrejátszik a betegség fajtája és lefolyásának valószínűsíthető lefolyása.

Az iskolánkba való felvétel bármely osztályfokon, tanév közben is történhet a budapesti Látásvizsgáló Országos Szakértői és Rehabilitációs Bizottság és Gyógypedagógiai Szolgáltató Központ szakértői véleménye, javaslata alapján az alábbi kritériumok szerint:

- akinek a szemüveggel korrigált látásélessége (vízusa) 0,1 – 0,33 közötti;
- látótérszűkületük mind a két oldalon körkörösén 15-20 fokos vagy kisebb;
- félszemes látásukat látótérszűkület is csökkenti;
- halmozott vagy romló szemészeti elváltozásuk van;
- akiknek már 6 éves korban -8 dioptriás szemüvegre van szüksége, és várhatóan a szemüveg erősségét évente általában 1-1 dioptriával fokozni kell.

Beiskolázunk súlyos fokban kancsal gyermeket is, átmenetileg a szemtakarás idejére. A jó szem eltakarásával a kancsal gyermek is gyengénlátóvá válik, és ugyanarra a segítségre van szüksége, mint a ténylegesen gyengénlátó társainak.

Ugyancsak megtalálható tanulóink között az a gyermek, akinek látásteljesítménye ugyan eléri vagy néhány tizeddel meg is haladja a felső határt (0,33), de figyelemzavarral, részképességbeli hiányossággal, magatartási-, beilleszkedési-, személyiségfejlődési zavarral küzd, ami meggátolja abban, hogy meglévő látásmaradványát maximálisan ki tudja használni.

Egyre több aliglátó is jelentkezik felvétellel. Az ő látásteljesítményük 0,1 alatti, de a szülők igénye, hogy gyermekük, amíg csak lehet, látó módon tanuljon. Erre a gyermek jó értelmi képességeit felhasználó kompenzációval és az egyre jobb korrekciós lehetőségeket biztosító segédeszközökkel lehetőség is van. Az iskolatípus megválasztásánál az alsó határ megítélése gondot jelent, ugyanis a 10%-os látásteljesítmény eltérő látóképességet fedhet. Jelentheti azt, hogy a gyermek nem képes "szemen keresztül tanulni", de azt is, hogy felesleges még a tapintásos ismeretszerzést előnyben részesíteni. Ennek eldöntésére a szemészeti adatokat kiegészítő pedagógiai szempontokat is figyelembe vevő látásvizsgálat szükséges.

Található tanulóink között – egyéni elbírálás alapján elhelyezett - integráltan tanuló súlyosan látássérült (vak) gyermek is.

A gyengénlátás gyakori okai:

A gyengénlátás oka lehet örökletes betegség, a szem veleszületett fejlődési rendellenessége vagy szerzett sérülés.

Gyengénlátást okozhatnak többek között:

- töréshibák; a szaruhártya görbületi rendellenességei
- tompalátás
- veleszületett szemhasadékok
- kisszeműség
- zöldhályog
- szürkehályog
- lencseficam
- szemteke-rezgés
- szaruhártya, ideghártya és látóttest elfajulások
- látóidegsorvadás
- ROP
- szemhéjcsüngés
- általános festékhiány (albinismus)
- látószerven belüli folyamatok
- fizikai, kémiai ártalmak
- daganatos megbetegedések